

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 19 juni 2023

Onderwerp: Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaarten

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

De huidige nota bodembeheer, alsmede de bodemkwaliteitskaarten zijn aan actualisatie toe. De oude nota is vastgesteld in 2011 en dient iedere tien jaar geactualiseerd te worden. Het doel van het opstellen van de bodemkwaliteitskaart (waaronder de bodemfunctieklassenkaart) is het inzichtelijk maken van de huidige bodemkwaliteit. Nadat de kaart is geactualiseerd kan deze, op basis van het Besluit bodemkwaliteit, binnen de deelnemende gemeenten gebruikt worden als erkend bewijsmiddel voor de milieu-hygiënische kwaliteit van zowel een partij vrijkomende grond als van de ontvangende bodem. In de nota bodembeheer worden de regels en procedures voor grondverzet en overige bodemregels beschreven.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Op dit moment beschikken de gemeenten in de regio Heuvelland over een bodemkwaliteitskaart voor de gehele regio en Valkenburg aan de Geul hanteert tevens een nota bodembeheer. De regionale bodemkwaliteitskaart is in 2016 geactualiseerd. Bodemkwaliteitskaarten dienen periodiek (eens per vijf jaar) geactualiseerd en opnieuw beleidsmatig vastgesteld te worden. De Bodembeheernota dient eens per tien jaar opnieuw te worden vastgesteld. De regionale Bodemkwaliteitskaart en de nota Bodembeheer zijn aan actualisatie toe. Hierbij worden alle beleidsregels zover mogelijk klaar gemaakt voor de Omgevingswet. Daarnaast wordt de bodemkwaliteitskaart met de stofgroep PFAS uitgebreid.

3. Relatie met bestaand beleid

De gemeenten binnen de regio Heuvelland hebben hun eigen bodembeleid wat is beschreven in de bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer. Deze documenten (de bodemkwaliteitskaart en de nota bodembeheer) zijn opgesteld op basis van de Wet bodembescherming (Wbb) en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Op het moment dat de Omgevingswet van kracht wordt, zal de Wbb met onderliggende regels (zoals de Circulaire bodemsanering) worden ingetrokken. Het Bbk wordt opnieuw vormgegeven en zal worden gekoppeld aan de Omgevingswet. Alleen kwaliteitscriteria zoals bodemrichtlijnen worden via het herziene Bbk opgenomen.

In de nota bodembeheer zijn allereerst gebiedsspecifieke onderwerpen opgenomen, die direct volgen uit het Besluit bodemkwaliteit (artikel 44). Het gaat hierbij om het vastleggen van Lokale Maximale Waarden en een alternatief percentage bijmengingen in het geval van toepassen van partijen. In de bestaande nota's bodembeheer zijn echter regelmatig aanvullende regels en teksten opgenomen die betrekking hebben op andere onderwerpen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan meldingsprocedures, het omgaan met bodem en de invasieve exoten of eisen ten aanzien van de milieuhygiënische kwaliteit van grond en mate van bijmengingen van toe te passen grond op specifieke locaties.

Nadat de Omgevingswet van kracht is geworden, zullen de regels uit de nota bodembeheer een andere plaats krijgen. De regels die direct volgen uit Besluit bodemkwaliteit artikel 44 en artikel 55 (bodemfunctieklassen-kaart) worden van rechtswege onderdeel van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan. Het tijdelijk deel van het Omgevingsplan blijft van kracht tot maximaal 2029. Voor overige regels in de nota is geen overgangsrecht geregeld en deze moeten derhalve op een andere

manier (lees: in een ander beleidsinstrument van de Omgevingswet of door middel van beleidsregels) worden vastgelegd om te voorkomen dat er hiaten ontstaan. Gebiedsspecifiek bodembeleid, zoals dit sinds de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit in 2008 heeft bestaan, komt onder de Omgevingswet niet op dezelfde manier terug en kan zelfs mogelijk vervallen bij het ontbreken van een vastgesteld beleidskader. Bodembeleid zal dus bij ingang van de Omgevingswet een grote verandering ondergaan. Gebiedsspecifiek bodembeleid wordt niet meer samengevat in één document zoals een nota bodembeheer. De bodembeleidsregels komen verspreid in het gemeentelijk beleid terug, namelijk als maatwerkregels in het Omgevingsplan. Denk hierbij aan verschillende beleidsdocumenten, zoals toetsingskaders voor het wel/niet mogelijk maken van (milieubelastende) activiteiten in de fysieke leefomgeving en aan kaders zoals toezicht, handhaving en vergunnings- en meldingstrajecten voor de bodemzaken.

In principe wordt de nieuwe nota bodembeheer beleidsneutraal opgesteld t.o.v. het bestaande beleid. Uitgangspunt is dat het huidige bodembeleid wordt doorgezet. Daarnaast worden omdat een bodemkwaliteitskaart voor de stofgroep PFAS wordt opgesteld, de lokale toepassingsnormen voor PFAS ook als onderwerp opgenomen in de nota bodembeheer. De volgende onderwerpen zijn aanvullend op opgenomen in de nieuwe nota bodembeheer:

- Beleid versoepelen grondstromen wegbermen
- Aanpak bodemlood ter plaatse van locaties met gevoelig bodemgebruik
- Aanvullende eisen bij toepassen van grond met asbest ter plaatse van locaties met gevoelig bodemgebruik
- Verplichting asbestonderzoek bij sloop

Beleid grondstromen wegbermen

De deelnemende gemeenten willen duurzaam en efficiënt omgaan met de grondstromen van wegen en wegbermen van grote doorgaande wegen. Immers: de intensiteit van het gebruik van de weg bepaalt de verontreinigende uitstoot naar de directe omgeving. Het lokale beleid betekent in de praktijk dat grondverzet tussen rijkswegen, provinciale wegen en spoorwegen en de bijbehorende bermen wordt vergemakkelijkt.

Dit beleid houdt in dat:

- Aangewezen wegen en wegbermen (bijvoorbeeld van grote doorgaande wegen en spoorwegen) apart worden gezoneerd en krijgen de functie industrie toegewezen;
- De wegen en wegbermen van de aangewezen wegen krijgen voor de bovengrond (traject 0,0-0,5 m -mv.) de ontgravingskwaliteitskwaliteit industrie krijgen toegewezen.

Het bovenstaande principe kan uiteraard ook worden toegepast op kleinere wegen, zoals (on)verharde landbouwwegen.

Met de bovenstaande uitgangspunten is het mogelijk om grond uit aangewezen wegen en wegbermen, weer binnen dergelijke wegen en wegbermen toe te passen op basis van de bodemkwaliteitskaart. Hieraan worden wel een aantal voorwaarden gesteld zoals dat er uitsluitend bermgrond afkomstig uit het beheergebied mag worden hergebruikt en dat er altijd een vooronderzoek overeenkomstig de NEN 5725 vereist is.

Aanpak bodemlood ter plaatse van locaties met gevoelig bodemgebruik

Naar aanleiding van RIVM-rapport “Diffuse loodverontreiniging in de bodem” (2015) heeft de landelijke GGD-projectgroep bodem een gezondheidkundig advies opgesteld. Gemeenten worden opgeroepen het bodembeheer op een dusdanige wijze in te richten, dat de kans wordt verkleind op blootstelling aan lood in de bodem.

Blootstelling aan bodemlood vindt met name plaats door lood in de contactzone (tot 50 cm beneden maaiveld). Om deze reden stellen wij voor de norm voor bodemlood in toe te passen grond in het bodemfunctiegebied wonen, in de contactzone aan te scherpen. Volgens het generieke beleid kan binnen een zone met bodemfunctie wonen, grond met de maximale kwaliteitsklasse wonen worden toegepast. Hieraan wordt de uitzonderingsregel toegevoegd voor lood: een partij grond die binnen een zone met functieklassen wonen wordt toegepast in de contactzone, mag een maximaal gemeten gehalte aan lood bevatten van 90 mg/kg d.s. (ongecorrigeerd). Indien de maximale bodemloodconcentratie wordt overschreden, kan de partij niet in de contactzone binnen de bodemfunctie wonen worden toegepast.

Aanvullende eisen bij toepassen van grond met asbest

Voor grond geldt als generieke toepassingseis dat deze maximaal 100 mg/kg droge stof (d.s. gewogen) aan asbest mag bevatten. De gemeente heeft de mogelijkheid om toepassingseisen aan te scherpen voor grond met asbest. Zo is het mogelijk om de restconcentratienorm van 100 mg/kg d.s. te verlagen naar 50 mg/kg d.s.. (verlagen naar 0 mg/kg d.s. is niet mogelijk)
Aanvullend is het mogelijk om de grootte van de asbestdeeltjes (korrelgrootte) te beperken, door hier een maximum aan te stellen. Op deze manier wordt voorkomen dat relatief grote brokken asbest in woongebieden/gevoelige locaties terechtkomen.

Verplichting asbestonderzoek bij sloop

De aanwezigheid van asbestvezeldaken, veelal toegepast op oude opstallen en bouwwerken in het buitengebied, kan leiden tot bodemverontreiniging met asbest. Door verwerking en neerslag kunnen losgekomen asbestvezels namelijk in de bodem terechtkomen en zo bodemverontreiniging veroorzaken. Dit vindt met name plaats in de drupzone van het asbestdak, indien er geen hemelwaterafvoer aanwezig is.

Door de sloopwerkzaamheden en betrokken activiteiten kunnen asbesthoudende bodemlagen (onopzettelijk) verspreid raken over de sloop-/bouwlocatie. Hierdoor is het mogelijk dat een asbestonderzoek na de sloopwerkzaamheden de asbestsverontreiniging niet of onvoldoende in kaart brengt, of dat een onnodig groot oppervlak wordt besmet met asbest.

In het kader van bodemkwaliteit, de efficiëntie van onderzoek en het beschermen van de volksgezondheid, heeft de gemeente de mogelijkheid om de bovenstaande situatie te voorkomen. Om dit op te lossen wordt vastgesteld dat het bodemonderzoek in bepaalde gevallen uitgevoerd dient te worden voorafgaande aan de sloop. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft de gemeente de mogelijkheid om op basis van de gestelde beleidsregel een vergunningsvoorschrift uit te schrijven bij het ontvangen van de melding/vergunningsaanvraag voor bouwen.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

De als bijlage opgenomen nota bodembeheer (incl. de bijhorende bodemkwaliteitskaarten) vast te stellen voor een periode van tien jaar. Vijf jaar na vaststelling dienen de bodemkwaliteitskaarten te worden herzien en opnieuw vastgesteld.

5. Samenwerking

De nota wordt (net als de voorgaande versie) vastgesteld in Heuvelland verband. Dit betekent dat de volgende gemeenten dezelfde nota vaststellen ; Gulpen-Wittern, Vaals, Eijsden-Margraten, Meerssen. Bij het vaststellen van deze nota sluit de gemeente Voerendaal ook aan. Dit betekent dat de betreffende gemeenten dezelfde lokale regels hanteren voor het toepassen van vrijkomende partijen grond. Ook houdt dit in dat vrijkomende grond binnen de bovengenoemde gemeenten kan worden toegepast (zonder een onderzoeksverplichting).

6. Aanbestedingen

De actualisatie van de nota en de bodemkwaliteitskaart is uitbesteed aan de Antea Group middels een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

7. Duurzaamheid

n.v.t.

8. Financiën

Voor de actualisatie is budget beschikbaar. De totale kosten worden geraamd op ~5.000,- euro. De gemaakte kosten zijn reeds besteed uit het budget “Actualiseren bodemkwaliteitskaarten” in het begrotingsjaar 2022.

9. Communicatie

Vaststelling

De nieuwe nota bodembeheer en bijhorende bodemkwaliteitskaarten worden gepubliceerd (ontwerpbesluit) vervolgens heeft iedereen de mogelijkheid hierop te reageren (zienswijze termijn van zes weken). Vervolgens is beroep mogelijk bij de afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State.

10. Afwegingen en Advies

Wij adviseren u

- 1) De herziende nota bodembeheer vast te stellen(ontwerpbesluit);
- 2) De nieuwe bodemkwaliteitskaarten vast te stellen;
- 3) Het college de behandeling van de zienswijze te laten verrichten en namens de raad het definitieve besluit te nemen.

11. Bijlagen

- 1) Nieuwe nota bodembeheer met de bijhorende bodemkwaliteitskaarten.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 28 maart 2023;

Gehoord de raadscommissie Fysiek Domein de dato 30 mei 2023;

B e s l u i t :

- De herziende nota bodembeheer vast te stellen.
- De nieuwe bodemkwaliteitskaarten vast te stellen.
- Het college de behandeling van de zienswijze te laten verrichten en namens de raad het definitieve besluit te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 19 juni 2023.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter